

לר' יהושע חנא רבניצקי בן השמונים!

ביצילם של שלושת גדולי היצירה העברית ואבות ספרותנו החדשה — מגדלי, אהרן-העם וביאליק — הסתר פה ר' יהושע חנא רבניצקי שנים על שנים, ולא נכוה מהופתם ולא נרע בשפע רכושם מתלקו, ולא הוכחה המאור שבאישיותו מזהרם. אדרבא, לא מעט מהודם ומתפארתם של האר שים הגדולים הללו נאצל עליו לשפר את גחלתו בקרית-ספר שלנו.

ולא עוד אלא שעמדה לו נאמנותו הגדולה לספרותנו ובקיאותו בדרכי בנינה — לורז ולתמדין את כוחות היצירה הגדולים, שהיו רדומים בקרב הרבה מגדולינו, להתנלות. שלושת ה"פרדסים" של רבניצקי הביאו, בנר-אה, לעולם את בכורי שירתו של ביאליק, את ה"פירורים" של אהרן-העם, המסומנים בלבשו העברי החדש, המכתיק בשלל צבעיו, כל אלו הגי' לויים הגדולים ליצירה ישראלית חד-שה, מקורית ושרשית — בזכותו של רבניצקי נתגלו, שכן הוא שאיכסן אותם, והוא שארץ עם מפלסי נתיבות חדשות להיות מלווים הנאמן בדרכם לשיאי יצירה וחזון.

מפעלי הספרות הגדולים שנעשו נני-סי צאן ברזל בתרבותנו — ספויי המקרא, ספר האגדה, שירת רשב"ג וכו' — בוצעו בכוחותיהם של ביאליק ורבניצקי, שצמחו אמנם כל אחד על קרקעו ולפי שפע ליחו ורשנו, אבל נתלכדו לישות אחת שביאליק-רבניצקי — שמה.

ואמנם הונן רבניצקי בסגולות היר-סר של מלווה נאמן לגדולי כשרון ומחשבה: הבחנה וערות, טעם וקשב, פתיחות ושיוור-משקל, ועל כולם — יחס של היבה וכבוד ליצירה אמתית ומחשבה אמתית.

למעלה מחמישים שנה התהלך רבי-ניצקי בספרותנו, גישר בעצם היוונו על כמה תקופות, הרבה ממה שראו, חשב והרגיש על האישים הגדולים, שעמד במהיצתם — הביע בשני ספ-ריו "דור וסופריו", הפותחים אשנבים להציץ דרכם לתוך עולמם הפנימי של יוצרינו, ובמיוחד של יוצרי אודיסה, בניבוש אותו נוסח של כוכר-ראש, יציקת טבין ותקלין, קרקעיות, ריא-ליות רעננה וגרעינית — שבשם "נוסח אודיסה" יכונה — גם יד רבי-ניצקי באמצע. אמנם הוא הושפע לא מעט, ינק וניזון מסתשבותיהם של חבריו ורכותיו, אבל גם השפיע עלי-הם, הדרך וההויה, שמר על הצנור הרחב, על הקפיצה המסוכנת, על הקי-צוניות הערטילאית.

ומכאן גם פעולת הניפו והמיהור-הברוכה שעשה: רבניצקי משכבד היר-מים בספרותנו במכתבים שבינו ובין שלום-עליכם, שהוא התם עליהם מיד, במאמרי היקורת שפרסם בחי-תימת בר-קצין, א. ירחי, שלפי ועוד. אפס לא פהות מאשר פעל בספרות, פעל בהיים, שכן התהלך כרע וכאה עם כל גדולי ספרותנו — שלום-עליכם וספקטור, בן-עמי ופרוג, לי-לינבלום ופדישמאן — עם כולם עמד בקשרי ספרות, רבים הנחה בעצמו, התרה על כשלון ותכוסה. עינו הצור פיה של רבניצקי, שהיתה עשויה להבי-חין בכל כתם ופגם, עמדה לא מעט גם לביאליק להישמר מהקלות בהיים ובספרות.

אפס גם אותו רבניצקי המתון בכל דרכיו ידע לקנא קנאת הספרות העב-רית בכל שעה שראה פגיעה בכבודת. כמה נלחם גם רבניצקי בפולמוס החי-דיף עם אוסישקין, שהתלקח אז באו-דיסה לרגל פסלו את מגדלי להברות-כבוד ב"חובבי שפת עבר" שבאודיסה, כמה מן המזג התקיף נילה אז!

הידידות הגדולה והנאמנה שבין ביאליק ורבניצקי — פרק מזהיר בתול-דות ספרותנו שטרם נכתב — לא היתה התקשרות תוך שיתוף עבודה בלבד, אלא השלמה של כגולות. ביא-ליק היה זקוק לרבניצקי לא פחות מא-שר רבניצקי לביאליק. הכנפים העני-

רבניצקי האיש והסופר, — בחר לו מאז צאתו לדרך תיוו את אמת-המידה של יבנין, ובכנין נתבע לקי-צב מתון וישר. והוא שהביאו למחי-צתו של אהרן-העם ול"בני משה", — ואמנם כזה נשאר כל ימי חייו עד שנות הנכורות, פועל מהושב, מעי-שה שקוף, בלי הפזון ובלי מאמיר-שוא. והוא שעמד לו להגיע לכורות — ועודו על מכוננו. יהי רצון שתהא עמידתו איתנה ויציבה!

נתן גרינבלאט

רשימת צלמי יצחק

תל-אביב ז. בלוטינגר, ר' אלנבי 76
 פוטו י. כהן, ר' בנייהודה 118
 "ורח", ר' אלנבי 19
 ירושלים א. הולץ, ר' בן זבירול 4
 קמנצקי, ר' בנייהודה, בית טוהן
 לילין, ר' בצלאל, בית ולרו
 חיפה פ. קבלנסקי, ר' הרצל 37
 פוטו כץ, ר' הרצל 15
 צ. פויגין, הר-הכרמל, ע"י הדואר
 לוינסקי, קרית ביאליק

גדרה שליסנר
 חדרה פוטו סוניה
 הרצליה פוטו לייקה
 פתח-תקוה ציטלון, ר' מונטיפיורי 27
 רמת-גן פוטו "יואל", ר' ביאליק
 רחובות פוטו שליסנר
 ראשון לציון האחים אהרונסון
 טבריה י. גליקסמן

תמונתך הנם אין בסף
 כנדל גלויה תנתן לך
 אחרי שתמציא 6 תלושי גל
 לאחד מצלמי יצחק

